

LEGYEN ÁLLÍTÁS A ZENÉBEN
DRESCH MIHÁLYAL MATISZ LÁSZLÓ beszélgetett

A saját, karakteres hangon, vagy egyéni stílusban megszólaló muzsikuskok nemcsak zenéjük, de emberi mivoltuk iránt is érdeklődést ébresztenek. Sokan emblematikus személyiséggé válnak önálló zenei nyelvük által. Egyszer csak maga a zenészember is érdekes lesz...

Számunkra az egyik leginkább ilyen Dresch Mihály; mert már évek óta, és következetesen lélekkel teli zenei nyelven szól hozzánk. A tisztelet hangján erősíti meg bennünk kulturális gyökereink, szabadságigényünk, büszkeségünk és emberi méltóságunk fontosságát. Van néha olyan benyomásunk, hogy ilyesmit csak némi áldozat, vagy talán szenvedés árán tud csak egy muzsikusk.

Vajon lehet-e ilyesmi Dresch Misi zenéjének háttérében, s ha igen, miből meríthet erőt?

"Nincs erőm, úgyhogy semmiből" - válaszolta túl gyorsan. Mivel sokan tudjuk, hogy zenéje ennek inkább az ellenkezőjét tükrözi, feszegettem még kicsit ezt a kérdést, más zenékre, olvasmányokra, emberi kapcsolatokra vonatkoztatva, esetleg.

Nem igazán tudok most komoly inspirációt említeni - feleli -, zenélek csak, mert ezt választottam, ezt kell már csinálnom. Nem mindig szeretek zenélni, de azért van, amikor nagyon jó. Olyankor muszáj ezt tennem, ahogy gyakorolni is... A külső inspirációt kicsit idealista dolognak tartom, mert inkább belső készítés kérdése ez. Talán az egyetlen, ami kívülről is igazán kedvet csinál a zenéléshez, a közönség jó fogadtatása és visszajelzése - teszi hozzá Misi.

Itthon az a ritka tapasztalatunk, hogy a Dresch Quartet zenéje és a zenekarvezető személye iránti érdeklődés szinte töretlen. Sőt, talán az egyetlen olyan jazz-formáció, mely egyaránt elismerést arat a közönség és a szakma köreiben is. A kvartett produkciói közül nem egy kapta meg "Az év magyar jazzlemeze" címet, melyet kritikusok szavaznak meg, Misi pedig 2005-ben "Az év Jazz-zenésze", 2007-ben Liszt-díjas, az idén pedig a szintén szakmai elismerést jelentő Szabó Gábor-díjat is átvehette.

A díjak után kicsit élénkebb a médiaérdeklődés a zenekar iránt, ami persze nem rossz, ahogy a közönség érdeklődése sem, de igazán annak örülnék, ha a zenei pályafutásom áttekinthető folyamata, valamint fontosabb állomásai is látható-hallható lenne valamilyen publikus formában. Vagyis ha nem csak az aktuális állapot kapna bizonyos pillanatokban némi figyelmet, mert így kissé partra vetett halnak érzi magát az ember - mondja Dresch.

Amíg régebben zenei ötletekre épülő, közös, kísérletező műhelymunka volt a Dresch-produkciók háttérében, addig manapság Misi kidolgozott zenei gondolatokkal, kész kottákkal áll elő a próbákon. Az olyan darabokat, melyek nem ragadják magukkal a zenekart, lehetőleg már az első próbán, azonnal elveti a szerző-zenekarvezető. A kompozíció és az improvizáció arányát, illetve egyik vagy másik dominanciáját firtató kérdéseimre reagálva, az improvizáció kissé erősebb befolyására engedett következtetni: "ma már nem ragaszkodom mereven az eredeti elképzeléshez, ha a játék, az improvizáció - akár mások által is - másik, jobb, vagy természetesebb irányba viszi a zenét". Bevallása szerint ritkán létezik nem absztrakt, azaz valóságos gondolat, érzélem, konkrétum zenei elképzelései mögött, leggyakrabban "csak" a nem verbalizálható hangzás, zenei gondolat van, mellyel aztán sokáig és szívesen "bíbelődik" hosszabban is. Néha nem tűnik többnek ez a folyamat egyszerű játéknál, keresgélésnél, melyből viszont könnyen kerekedhet egy meglepően fajsúlyos zene. Olyan ez, mint amikor az ember elkezd csak úgy ásni, és nem tudhatja előre mi fog ennek következtében felszínre kerülni - fűzte hozzá Misi.

A szellemi alapértékek iránti általános fogékonyág hanyatlása vagy erősödése csöppet sem mellékes kérdés manapság egy olyan művésznek, aki nem a megtanulható, hanem a megtalálható, esetleg felfedezhető értékek irányába orientálódik. Az ilyen értékpontok - bár mindig is voltak, és lesznek is - láthatatlanok, de a művészet képes arra, hogy másokkal is érzékeltesse. Ennek a felelőssége mennyire súlyos teher számokra?

Hitem szerint - válaszol Misi - az ember után is lesz élet; vagyis, ami alapérték, az állandó. Erre fogékonyak voltak is és lesznek is még; bár ma nem az a jellemző, hogy a szellemi szférára hangolódjanak az emberek, sokkal inkább az ellenkezőjére, vagyis anyagira. Azonban ma is létezik eredendően született tudás, amit nem lehet megtanulni. Ezt minden ember megkapja, de egyes filozófiák szerint ez a tudás idővel a legtöbbünkön elromlik. A magam területén ezt én úgy próbálom kivédeni, hogy kerülöm a nyegle zenélést, ami nem összetévesztendő a laza zenéléssel. Ez utóbbit nem árt tudni is. Az esztétikai igényemnek megfelelően szeretek például egészséges hangot fújni, de ami ettől is sokkal fontosabb, hogy legyen egyfajta állítás a zenében; vagyis legyen egyértelmű számomra és a hallgató számára is, hogy ami most megszólalt, az így van, így igaz. És tapasztalatom szerint, a zenében igazat állítani leginkább egyszerű, letisztult, egyenes formában lehet.